

Neslužbeni pročišćeni tekst

ZAKON O SREDNJOŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU OPĆE ODREDBE

(„Narodne novine HNŽ/K, br. 8/00, 4/04, 5/04 i 8/06)

1. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se djelatnost srednjoškolskog odgoja i obrazovanja kao dijela sveukupnog sustava odgoja i obrazovanja Hercegovačko-neretvanske županije - kantona (u daljnjem tekstu: Županija).

Srednjoškolski odgoj i obrazovanje je djelatnost kojom se nakon završetka osnovnog školovanja omogućuje stjecanje znanja, vještina sposobnosti za rad i nastavak školovanja. Djelatnost srednjoškolskog odgoja i obrazovanja obuhvaća različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja redovitih učenika i odraslih osoba, njihovu prekvalifikaciju, osposobljavanje, usavršavanje i druge oblike koji se ostvaruju sukladno ovom Zakonu i propisima koji uređuju djelatnost pojedinih vrsta srednjoškolskog odgoja i obrazovanja.

Članak 2.

Djelatnost srednjoškolskog odgoja i obrazovanja obavljaju javne ustanove i druge domaće pravne i fizičke osobe sukladno ovom Zakonu i drugom propisu.

Javne ustanove iz stavka 1. ovoga članka jesu srednje škole i učenički domovi.

Članak 3.

Srednjoškolski odgoj i obrazovanje dostupno je svim osobama pod jednakim uvjetima i prema njihovim sposobnostima i mogućnostima sukladno ovom Zakonu i drugom propisu.

Svrha obrazovanja je kroz optimalni, umni, tjelesni, moralni i društveni razvitak pojedinca, sukladno njegovim mogućnostima i sposobnostima, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, pridonijeti stvaranju društva utemeljenoga na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, njegovu ekonomskom razvitku i promicanje općepriznatih moralnih načela koje će osigurati najbolji životni standard za sve građane.

Članak 4.

Srednjoškolski odgoj i obrazovanje na području Županije ostvarivat će se na temelju nastavnih planova i programa koji će pored odgojno-obrazovnih vrijednosti osigurati i poštivanje povijesnih, jezičnih, kulturnih, vjerskih i drugih posebnosti konstitutivnih naroda i ostalih sukladno prihvaćenim europskim i međunarodnim konvencijama.

Članak 4a.

Opći ciljevi obrazovanja proizlaze iz općeprihvatljivih, univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosti sustava odgoja i obrazovanja utemeljenih na posebnostima

nacionalnoga, povijesnoga, kulturnoga i vjerskoga naslijeđa konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, i koji omogućavaju:

- poštivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda i pripravu svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokracije i vladavine zakona;
- osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnosti izbora na svim razinama obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno podrijetlo i status, obiteljski status, vjeroispovijed, duševnotjelesne i druge vlastite osobine;
- uključivanje u proces europskih integracija;
- promidžbu ekonomskog razvitka i poticaj za cjeloživotno učenje;
- postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnoj, odnosno europskoj razini, koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u europskom obrazovnom sustavu;
- razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitoj kulturnoj samosvijesti, jeziku i naslijeđu i njegujući međusobno razumijevanje.

Članak 4b.

Škola svoju ulogu i obveze ostvaruje u okruženju koje razvija poticaje za stjecanje znanja, koje poštuje i podržava individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i nacionalni identitet, jezik i vjeroispovijed, koje je sigurno i u kojem ne postoji bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, tjelesnog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili degradiranja ili štete po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili uporabom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava.

Škola promovira jednake šanse za sve svoje učenike, nastavnike i ostale uposlenike, uvažavajući i promovirajući istodobno i pravo na različitost među njima.

Škola promovira i razvija stalno i dinamično partnerstvo škole, roditelji i sredina u kojoj žive, u svim pitanjima od značenja za ostvarivanje uloge škole i interesa i potreba učenika.

Pitanja uloge i aktivnosti škole, njezine ustrojstva, načina rada i kućnog reda u školi bliže se uređuju općim aktima škole, sukladno važećim propisima, izrađenim uz konzultacije s učenicima, roditeljima i nastavnicima

Članak 5.

Srednja škola i učenički dom za organ upravljanja i poslovnog rukovođenja koriste naziv: školski odbor ili upravni odbor, domski odbor ili upravno vijeće, ravnatelj ili direktor.

II. PROGRAMI SREDNJOŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA, NASTAVNI PLANOVI I PROGRAMI, VRSTE SREDNJIH ŠKOLA I ORGANIZIRANJE NASTAVE

1. Programi srednjoškolskog odgoja i obrazovanja

Članak 6.

Programi srednjoškolskog odgoja i obrazovanja mogu biti:

1. programi za stjecanje srednje školske spreme,
2. programi za stjecanje srednje stručne spreme

3. programi za stjecanje niže stručne spreme.

Po programima za stjecanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme i niže stručne spreme usvajaju se znanja i sposobnosti za rad i nastavak školovanja redovitih učenika i odraslih osoba.

2. Nastavni planovi i programi

Članak 7.

Različite vrste i oblici srednjoškolskog odgoja i obrazovanja učenika postižu se na temelju realiziranja različitih nastavnih planova i programa.

Nastavnim planovima i programima utvrđuju se svrha, ciljevi i zadaće programa, nastavni predmeti i sadržaji, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, tjedni i godišnji broj sati nastave, broj sati za svaki predmet te didaktički i drugi uvjeti obveze za realiziranje nastavnih planova i programa.

Članak 8.

Nastavni planovi i programi za stjecanje srednje školske, srednje stručne i niže stručne spreme sadrže zajednički, stručni i izborni dio.

Sastavni dio nastavnog plana i programa iz stavka 1. ovoga članka mogu biti specifični, fakultativni, dodatni i drugi sadržaji.

Članak 8a.

Nastavne planove i programe uključujući i zajedničku jezgru nastavnih planova i programa donosi Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), koji pored ostalog, osiguravaju:

- da se kroz odgojno-obrazovni proces razvija pozitivan odnos i osjećaj pripadnosti državi Bosni i Hercegovini;
- kvalitetno obrazovanje za svu djecu i dostizanje odgovarajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti;
- kvalitetu standarda obrazovanja u svim školama i na svim razinama naobrazbe;
- zadovoljavajuću usuglašenost nastavnih planova i programa, kao i njihovu prilagodljivost, sukladno posebnim potrebama škole i lokalne zajednice;
- primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju razvojnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima s naglaskom na promidžbu zdravog načina života kao najvišeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja, društva i drugo;
- slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;
- ekonomičnost i učinkovitost u financiranju i radu škole.

Zajedničku jezgru nastavnih planova i programa iz stavka 1. ovog članka izrađuje Agencija za nastavne planove i programe u skladu s člancima 42., 43. i 48. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Okvirni zakon).

Članak 9.

Zajednički dio nastavnog plana i programa sadrži osnovne predmete koji su obvezni za sve učenike određene vrste srednjoškolskog odgoja i obrazovanja.

Stručni dio nastavnog plana i programa sadrži stručne predmete programski vezane za određenu vrstu zanimanja.

Izborni dio nastavnog plana i programa obuhvaća predmete i programske sadržaje od kojih učenik bira jedan ili više njih sukladno svojim sklonostima.

Članak 9a.

Škola će promovirati i štiti vjerska prava i slobode, toleranciju i dijalog i omogućit će zakonom priznatim Crkvama i vjerskim zajednicama u BiH održavanje redovite nastave vjeronauka u srednjim školama u skladu s njihovim učenjem i tradicijom.

Učenici pohađaju sate vjeronauka u skladu sa svojim vjerskim uvjerenjem i vjerskim uvjerenjem svojih roditelja ili skrbnika. Pri upisu učenika u srednju školu, učenici i njihovi roditelji izabiru vjeronauk u školi, a oni koji to ne žele mogu biti izuzeti od pohađanja vjeronauka poštujući načelo slobode savjesti i izbora vjeronauka, u skladu s člankom 4. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju Crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini. Škola se brine da učenici koji ne pohađaju sate vjeronauka ni na koji način ne budu dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na druge učenike, nego će tim učenicima osigurati nastavu iz predmeta etika.

Obrazovne isprave sadrže ocjene iz vjeronauka ili etike i osiguravaju učenicima ista prava i mogućnosti za nastavak školovanja.

Članak 9b.

Vjeroučitelj u školi ne može dobiti namještenje niti zasnovati radni odnos ako mu mjerodavna zakonom priznata Crkva ili vjerska zajednica nije izdala ispravu o ovlasti (kanonsko poslanje, pismenu ovlast ili certifikat) za poučavanje vjeronauka. Način zasnivanja radnog odnosa vjeroučitelja u srednjoj školi obavlja se u skladu sa zakonom i općim aktima škole.

Članak 10.

Zajednički, stručni i izborni dio nastavnih planova i programa donosi Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Određene izborne planove i programe srednje škole mogu predlagati Ministarstvu za njihovo donošenje. Za izučavanje određenog izbornog predmeta učenici, odnosno odrasle osobe se opredjeljuju popunjavanjem anketnog listića čiji sadržaj utvrđuje Ministarstvo, a anketu provodi srednja škola početkom školske godine.

Izborni predmeti nakon izbora postaju obvezatni za sve učenike, odnosno odrasle osobe koji se za njih opredijele.

Članak 11.

Specifični, fakultativni, dodatni i drugi sadržaji kao sastavni dijelovi nastavnog plana i programa mogu biti zastupljeni do dvadeset posto (20%) u odnosu na utvrđeni sadržaj određenog nastavnog plana i programa.

Specifične, fakultativne, dodatne i druge sadržaje kao sastavne dijelove određenog nastavnog plana i programa utvrđuju i donose srednje škole koje obavljaju srednjoškolski odgoj i obrazovanje uz suglasnost Ministarstva.

3. Vrste srednjih škola

Članak 12.

Srednje škole, ovisno o vrsti nastavnog plana i programa koji izvode, mogu biti:

1. gimnazije,
2. strukovne škole,
3. umjetničke škole,
4. specijalizirane strukovne škole, odnosno strukovne škole za učenike s posebnim potrebama
5. druge vrste srednjih škola što se utvrđuje koncepcijski i potrebama razvoja srednjeg školstva na području Županije.

Članak 13.

Gimnazija realizira nastavni plan i program u četverogodišnjem trajanju, čijim se završavanjem stječe srednja školska sprema.

Gimnazije mogu biti opće i specijalizirane, što se određuje prema vrsti nastavnog plana programa koji se realizira.

U gimnaziji koja ispunjava uvjete predviđene za realiziranje programa koji su u skladu sa organizacijom međunarodne mature, ministar će odobriti realiziranje ovih programa.

Diploma o završenoj međunarodnoj maturi je ekvivalentna diplomi o položenoj maturi po nastavnim planovima i programima gimnazije.

Članak 14.

Strukovna škola realizira nastavni plan i program u trajanju, u pravilu, od jedne (1) do četiri (4) godine.

Završavanjem srednje strukovne škole u najmanje trogodišnjem trajanju stječe se srednja stručna sprema.

Završavanjem srednje strukovne škole u trajanju od jedne (1) do dvije (2) godine stječe se niža stručna sprema.

Strukovne škole jesu: tehničke, industrijske, obrtničke i druge, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa koji se izvode.

Članak 15.

Strukovna škola sa zastupljenim nastavnim planom i programom jedne struke nosi naziv te struke.

Strukovna škola sa zastupljenim nastavnim planom i programom dviju ili više struka u svom nazivu ne navodi nazive tih struka, već samo "Srednja strukovna škola".

Članak 16.

U sredinama gdje objektivno nije moguće, niti je opravdano, osnivanje gimnazije i strukovne škole kao samostalnih srednjih škola može se osnovati jedna srednjoškolska ustanova s gimnazijskim i strukovnim nastavnim planom i programom.

Srednjoškolska ustanova iz stavka 1. ovoga članka u svome nazivu ne navodi nastavne programe koje izvodi, već samo ima naziv "Srednja škola".

Članak 17.

Umjetnička škola izvodi nastavni plan i program u najmanje četverogodišnjem trajanju, čijim završavanjem učenici i odrasle osobe stječu srednju stručnu spremu.

Umjetničke škole jesu: glazbene, plesne, baletne, likovne i druge, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa.

Članak 18.

U specijaliziranoj srednjoj strukovnoj školi obrazuju se učenici s posebnim potrebama.

U specijaliziranoj strukovnoj školi učenici se obrazuju po posebno prilagođenim planovima i programima kojima se utvrđuje stupanj obrazovanja, zanimanje, trajanje obrazovanja, te odnos općeobrazovnih i stručno-teorijskih predmeta praktična nastava.

U specijaliziranu strukovnu školu mogu se upisati učenici na temelju svjedodžbe o završenoj specijaliziranoj osnovnoj školi ili preporuke službe profesionalne orijentacije, a dobna granica za upis nije ista kao kod upisa učenika s normalnim psiho-fizčkim razvojem.

Posebne nastavne planove i programe iz stavka 2. ovoga članka donosi Ministarstvo.

4. Organiziranje nastave

Članak 19.

Srednja škola na temelju nastavnih planova i programa donosi godišnji program rada.

Godišnji program rada donosi školski odbor na prijedlog nastavničkog vijeća.

Godišnji program rada srednja škola dužna je donijeti do 30. rujna za tekuću školsku godinu.

Članak 20.

Školski udžbenik je temeljno nastavno sredstvo, koji je izrađen sukladno s odobrenim nastavnim planom i programom i utvrđenom koncepcijom školskog udžbenika.

Pod školskim priručnikom podrazumijevaju se zbirka zadataka, radna bilježnica i druga literatura koja dopunjuje udžbenik ili je njegov sastavni dio izrađen sukladno s utvrđenom koncepcijom udžbenika.

Uporabu školskih udžbenika i priručnika odobrava Ministarstvo prije početka školske, odnosno nastavne godine.

Srednja škola u skladu s pedagoškim standardom ima knjižnicu čija je djelatnost sastavni dio rada srednje škole.

U školama se ne mogu koristiti materijali i komunikacije koji bi se opravdano mogli smatrati uvredljivim za jezik, kulturu, religiju i nacionalnu pripadnost učenika.

Vlada Županije će osnovati organ za praćenje primjene odredaba iz prethodnog stavka u skladu s Člankom 10. Okvirnog zakona.

Članak 21.

Jezici konstitutivnih naroda BiH upotrebljavat će se u svim srednjim školama u skladu s Ustavom BiH.

Nastavnici će nastavu u školi izvoditi na jezicima konstitutivnih naroda sukladno Nastavnom planu i programu.

U srednjoj školi nastava se održava na jednom od jezika i pisama konstitutivnih naroda BiH, što se pobliže uređuje Nastavnim planom i programom.

Kada u školi ima učenika konstitutivnih naroda kojima službeni jezik na kojem se održava nastava nije njihov materinski jezik, na zahtjev učenika i roditelja ili skrbnika, škola će tim učenicima osigurati nastavu s programom i udžbenicima na materinskom jeziku, ovisno o broju učenika, i to za:

- najmanje materinski jezik i vjeronauk;
- materinski jezik, povijest i vjeronauk;
- nacionalnu skupinu predmeta
- nastavu iz svih predmeta ako ih je više od 20%

U školi se ne može vršiti diskriminacija nastavnika ili nekog drugog uposlenika pri imenovanju, uvjetima zaposlenja, napredovanju ili bilo kojoj drugoj odluci vezano za tu osobu, temeljem toga što u školi, u usmenom i pismenom izražavanju, koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda.

Članak 22.

Nastava se organizira po razredima a neposredno izvodi u razrednom odjelu i obrazovnoj skupini. Broj učenika u razrednom odjelu i obrazovnoj skupini kao i druge parametre i vrijednosti srednjeg školstva utvrđuju se pedagoškim standardom srednjeg školstva (u daljnjem tekstu: Pedagoški standard) i Normativom srednjoškolskog prostora, opreme, nastavnih sredstava i drugih učila (u daljnjem tekstu: Normativ). Pedagoški standard i Normativ donosi Ministarstvo.

U pojedinim oblicima rada (vježbe, praktična nastava, rad s darovitim učenicima i učenicima s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju i sl.) razredni odjeli mogu se organizirati u manje obrazovne skupine sukladno nastavnom planu i programu i Pedagoškom standardu.

Način organiziranja obrazovnih skupina, nastave u obrtničkim školama i praktične nastave u strukovnim školama, kao i organiziranje drugih sadržaja uređuje se sukladno Pedagoškom standardu.

Članak 23.

Godišnji broj nastavnih sati može iznositi najviše 1.120, a tjedni 32 nastavna sata, osim u programima čiji se veći dio realizira u obliku vježbi praktične nastave.

Dnevno opterećenje učenika utvrđuje se rasporedom sati škole. Teorijska nastava ne može iznositi više od šest (6) sati dnevno, a u iznimnom slučaju može iznositi sedam (7) sati dnevno.

Sat teorijske i praktične nastave traje 45 minuta. Sat praktične nastave traje 60 minuta ako se izvodi izvan škole kod poslodavca bez nazočnosti nastavnika.

Članak 24.

Školska godina počinje 1. rujna a završava 31. kolovoza naredne godine i ima dva polugodišta, odnosno obrazovna razdoblja.

Nastavna godina počinje prvog ponedjeljka u rujnu.
Tijekom školske godine učenici obvezno imaju zimski i ljetni odmor.
Početak i završetak nastave po polugodištima, odnosno obrazovnim razdobljima, odmore učenika i njihovo trajanje za svaku školsku godinu propisuje Ministarstvo na prijedlog Zavoda za školstvo i Pedagoškog zavoda.

Članak 25.

Srednja škola obvezno otkriva, prati i potiče darovite i talentirane učenike, te organizira dodatni rad sukladno njihovim sklonostima, sposobnostima interesu.
Daroviti i talentirani učenici mogu završiti obrazovanje u kraćem vremenu od propisanog. Uvjete i način obrazovanja darovitih i talentiranih učenika uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 26.

Srednjoškolski odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju može se organizirati, uz primjenu individualiziranih metoda rada u redovitoj srednjoj školi u posebnim razrednim odjelima i obrazovnim skupinama.
Učenici s teškoćama u psiho-fizičkom razvoju mogu se obrazovati i osposobljavati za određena zanimanja i u specijaliziranim strukovnim školama, odnosno strukovnim školama za učenike s posebnim potrebama sukladno članku 18. ovoga Zakona.

Članak 27.

Radi uvođenja, obavljanja i provjere vrijednosti novih obrazovnih oblika, sadržaja i metoda rada Ministarstvo može uz suglasnost osnivača jednu srednju školu proglasiti eksperimentalnom, odnosno osnovati eksperimentalnu srednju školu.
Za eksperimentalnu srednju školu Ministarstvo može odrediti odstupanje od odredaba ovoga Zakona glede primjene nastavne norme, dnevnog i tjednog opterećenja učenika i nastavnika, načina ocjenjivanja, organiziranja razrednih odjela i primjene nastavnog plana i programa.
Odluku o osnivanju i radu eksperimentalne srednje škole, odnosno proglašavanju postojeće srednje škole eksperimentalnom donosi Ministarstvo.

Članak 28.

Srednja škola može biti vježbaonica za studente nastavne struke.
Odluku o uvjetima, financiranju, načinu rada i mreži vježbaonica, na prijedlog visokoškolskih ustanova, donosi Ministarstvo.

III. SREDNJOŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE ODRASLIH OSOBA ILI POLAZNIKA

Članak 29.

Srednjoškolski odgoj i obrazovanje odraslih osoba ili polaznika obuhvaća:

1. programe za stjecanje srednje školske i srednje stručne spreme,
2. programe prekvalifikacije,

3. programe osposobljavanja i usavršavanja,
4. programe stručnog osposobljavanja i
5. programe tečajeva, odnosno programe kurseva.

Obrazovanje odraslih osoba ostvaruje se na temelju posebnih nastavnih planova i programa, odnosno redovitih nastavnih planova i programa prilagođenih uvjetima i svrsi stjecanja naobrazbe odraslih osoba.

Sukladno potrebi izobrazbe odraslih nastavne planove i programe iz stavka 1. točke 1. ovog članka donosi Ministarstvo.

Članak 30.

Prekvalifikacija se ostvaruje promjenom redovnih nastavnih planova i programa, doškolovanjem uz obvezu polaganja dopunskih i razlikovnih ispita.

Programom osposobljavanja i usavršavanja se nakon završene srednje školske, odnosno stručne sprema stječu nova znanja, vještine i sposobnosti potrebne za rad ili praćenje i uporabu novih tehnologija i suvremene organizacije rada.

Programom tečajeva ili kurseva odrasle osobe stječu elementarna znanja ili sposobnosti za konkretno manje složeno zanimanje, a realiziraju u trajanju od najmanje tri (3) mjeseca.

Planove i programe iz stavka 2. i 3. ovoga članka donose škole, koje ga izvode, uz suglasnost Ministarstva.

Članak 31.

Programe stručnog osposobljavanja odraslih osoba mogu predlagati ministarstva i Gospodarska komora Županije nadležni za određeni obrt ili djelatnost, a donosi ih Ministarstvo.

Bliže uvjete, način i postupak srednjoškolskog odgoja i obrazovanja odraslih osoba uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 32.

Srednjoškolski odgoj i obrazovanje odraslih osoba mogu izvoditi srednje škole i druge domaće i inozemne pravne i fizičke osobe ukoliko ispunjavaju uvjete utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

Na zahtjev srednje škole i druge pravne ili fizičke osobe odobrenje za izvedbu obrazovanja iz stavka 1. ovoga članka daje Ministarstvo.

Članak 33.

Troškove srednjoškolskog odgoja obrazovanja odraslih snose odrasli izravno, poduzeće ili ustanova čiji su djelatnici ili Zavod za zapošljavanje.

Visinu školarine, odnosno cijenu koštanja pismenog i usmenog dijela ispita, upisninu i druge troškove utvrđuje srednja škola ili druga pravna fizička osoba općim aktom na koji suglasnost daje Ministarstvo.

IV. PRAVNI STATUS, OSNIVANJE I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE I UČENIKOG DOMA

1. Srednja škola

Članak 34.

Srednju školu, kao javnu ustanovu, osniva općina uz suglasnost Ministarstva. Dvije ili više općina mogu zajednički osnovati srednju školu uz suglasnost Ministarstva. Vlada Županije može biti osnivačem srednje škole u ekonomski i gospodarski nerazvijenim općinama. Srednja škola se osniva sukladno odgovarajućem programu razvoja i koncepcijom srednjoškolskog odgoja i obrazovanja.

Članak 35.

Srednju školu mogu osnovati i druge domaće i inozemne pravne i fizičke osobe (u daljnjem tekstu: srednja škola u privatnom vlasništvu) uz suglasnost Ministarstva. Samo međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničku jezgru nastavnih planova i programa. Na osnivanje, početak rada i djelatnost srednje škole u privatnom vlasništvu odgovarajuće se primjenjuje ovaj Zakon i drugi propis iz oblasti srednjeg školstva. Akt o osnivanju srednje škole u privatnom vlasništvu donosi domaća pravna ili fizička osoba koja je osniva.

Članak 36.

Djelatnost srednjoškolskog odgoja i obrazovanja na području Županije ostvaruje se kroz mrežu srednjih škola koju Odlukom utvrđuje Skupština Županije na prijedlog Vlade, a kojom se utvrđuju osnovne potrebe razvitka i organiziranja srednjoškolskog obrazovanja na području Županije. Na temelju plana i programa razvoja i potreba za određenom vrstom srednjoškolskog odgoja i obrazovanja općinska tijela uprave nadležna za pitanja odgoja i obrazovanja utvrđuju vrstu i broj srednjih škola za ostvarivanje srednjoškolskih programa na svom području i predlažu ih Ministarstvu. Temeljem predloženih općinskih potreba za izvedbom određenih vrsta programa srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, Ministarstvo utvrđuje i donosi popis verificiranih srednjih škola u kojima će se izvoditi utvrđeni programi za područje Županije i objavljuje ga u županijskom službenom glasilu.

Članak 37.

Prije osnivanja srednje škole osnivač irnenuje povjerenstvo od najmanje tri (3) člana koje će sukladno ovom Zakonu i drugom propisu izraditi akt o osnivanju škole i obaviti druge radnje u svezi s početkom rada srednje škole. Akt o osnivanju škole iz stavka 1. ovog članka usvaja:

- Općinsko vijeće kada je srednja škola u vlasništvu općine,
- općinska vijeća kada je srednja škola u zajedničkom vlasništvu dvije ili više općina,
- Vlada kada je srednja škola u vlasništvu županije.

Članak 38.

Srednju školu kao javnu ustanovu i srednju školu u privatnom vlasništvu utemeljuje osnivač "aktom o osnivanju" koji pored općih uvjeta utvrđenih Zakonom o ustanovama obvezno sadrži i sljedeće uvjete:

1. utvrđene nastavne planove i programe te način i uvjete njihovog ostvarivanja,
2. vrstu i trajanje obrazovanja, stručnoj i školskoj spremi koja se stječe završavanjem određenih programa,
3. djelatnike, prostor i opremu i
4. utvrđeni rok za donošenje statuta škole.

Osnivač je obvezan od Ministarstva pribaviti ocjenu o sukladnosti akta o osnivanju srednje škole sa zakonom i drugim propisom.

Akt kojim županijska Vlada osniva srednju školu ne podliježe ocjeni, iz stavka 2. ovoga članka.

Srednja škola može obavljati statusne promjene na kraju tekuće, odnosno prije početka nove školske godine, a odluku donosi školski odbor uz suglasnost osnivača i Ministarstva.

Osnivač, odnosno srednja škola obvezna je prijaviti Ministarstvu statusnu promjenu za njezin upis u Registar srednjih škola u roku od petnaest (15) dana od dana kada je određena statusna promjena obavljena.

Članak 39.

U ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanju potpore u razvoju metoda i oblika odgojno-obrazovnog rada, popune nastavne norme rada nastavnika i drugih vidova međusobne suradnje srednje škole se mogu udruživati na razini županije u zajednicu srednjih škola, tako da svaka od srednjih škola zadržava status pravne osobe.

Prava, obveze i međusobni odnosi srednjih škola u zajednici bliže se uređuju ugovorom koji verificiraju osnivači srednjih škola koje su ušle u zajednicu.

Statutom zajednice srednjih škola se bliže uređuju vrsta i oblik suradnje, poslovi, ustroj i rad. Statut zajednice srednjih škola iz stavka 3. ovog članka donose školski odbori srednjih škola koje se udružuju uz suglasnost Ministarstva.

Članak 40.

Srednja škola može organizirati izvedbu određenog programa srednjoškolskog obrazovanja i izvan svoga sjedišta sukladno ovom Zakonu i drugom propisu uz suglasnost Ministarstva. Na teritoriju Županije srednjoškolske programe mogu izvoditi srednje škole čije je sjedište izvan Županije, sukladno ovom Zakonu i drugom propisu uz suglasnost Ministarstva.

Članak 41.

Srednja škola je obvezna donijeti statut. Statut škole, kao i izmjene i dopune statuta donosi školski odbor nakon dobivene suglasnosti od osnivača i Ministarstva.

Statutom se bliže uređuje unutarnje ustrojstvo, način obavljanja djelatnosti, upravljanje školom, prava i dužnosti učenika, nastavnika i organa upravljanja, te ostala pitanja važna za rad škole sukladno sa zakonom.

Školski odbor donosi i druga opća akta koja moraju biti sukladna sa statutom.

Članak 42.

Srednja škola može početi s radom i upisom učenika ako ispunjava uvjete utvrđene ovim Zakonom, te ako ima:

1. dovoljno učenika za formiranje određenog broja razrednih odjela sukladno Pedagoškom standardu,
2. statut,
3. godišnji plan i program rada,
4. izabrane nastavnike potrebne za izvođenje nastavnog plana i programa i
5. odgovarajući prostor, opremu, didaktična sredstva i učila.

Za početak rada srednje škole u privatnom vlasništvu nije potrebno ispunjenje uvjeta iz točke 1. stavka 1. ovog članka.

Način i postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta iz stavka 1. ovog članka propisuje Ministarstvo posebnim propisom.

Srednja škola može početi s radom nakon dobivenog odobrenja od Ministarstva.

Članak 43.

Kada Ministarstvo utvrdi da postojeća srednja škola ne ispunjava zakonom i drugim propisom utvrđene ciljeve i zadaće, odredit će školskom odboru rok u kojem je dužan otkloniti utvrđene nedostatke.

Ako školski odbor u ostavljenom roku ne otkloni utvrđene nedostatke, odnosno ne uskladi djelatnost škole sa zakonom i drugim propisom, Ministarstvo će naložiti osnivaču da poduzme odgovarajuće mjere.

Članak 44.

Osnivač donosi akt o ukidanju srednje škole kojim određuje rok i način prestanka njezina rada.

Srednja škola iz stavka 1. ovoga članka može prestati s radom odjednom ili postupno.

Ako škola prestaje s radom odjednom, prestaje raditi na završetku školske godine u kojoj je donesena odluka o ukidanju. U slučaju postupnog prestanka rada škole aktom o ukidanju određuje se školska godina u kojoj će prestati rad škole.

U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka završetak započetog srednjoškolskog obrazovanja pojedinačno je pravo svakog učenika, odnosno njegovog roditelja ili skrbnika.

Status djelatnika srednje škole koja je prestala s radom regulirat će se sukladno Zakonu o radu.

2. Srednja škola u privatnom vlasništvu

Članak 45.

Srednja škola u privatnom vlasništvu koja je osnovana i čija djelatnost se obavlja sukladno odredbama ovoga Zakona i drugog propisa je srednja škola u privatnom vlasništvu s pravom javnosti.

Članak 46.

Srednja škola u privatnom vlasništvu s pravom javnosti radi po nastavnom planu i programu sukladno odredbama članka 7, 8, 9, 10. i 11. ovog Zakona.

Članak 47.

Srednja škola u privatnom vlasništvu iz članka 45. ovoga Zakona pravo javnosti stječe radeći po nastavnom planu i programu koje donosi Ministarstvo ili davanjem suglasnosti na nastavne planove i programe kao i davanjem odobrenja za početak njezina rada od strane Ministarstva. Srednja škola koja je stekla pravo javnosti prema odredbi stavka 1. ovoga članka u svoj naziv obvezatno dodaje oznaku "s pravom javnosti".

Privatne škole glede uvjeta i procedura osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim kandidatima.

Privatna škola ne može se osnovati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje usluge smije vršiti na način protivan Zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju.

3. Učenički dom

Članak 48.

Učenički dom organizira smještaj i prehranu, odgojno-obrazovni rad, kulturne i druge aktivnosti učenika kao samostalna ustanova.

Djelatnosti učeničkog doma je povezana s djelatnošću srednjih škola.

Djelatnost učeničkih domova mogu obavljati i srednje škole ukoliko ispunjavaju zakonom i drugim propisom utvrđene uvjete za obavljanje te djelatnosti.

Članak 49.

Pravo na smještaj i prehranu u učeničkom domu imaju, u pravilu, redoviti učenici.

Prijam učenika obavlja se javnim natječajem.

Pravo na prijam ostvaruje se na temelju kriterija koji se utvrđuju statutom i drugim općim aktom učeničkog doma.

Uvjete za prijam učenika, troškove smještaja i prehrane u učeničkim domovima, normative prostora i opreme te program odgojnog rada s učenicima donosi ustanova koja vrši učenički smještaj uz suglasnost Ministarstva.

Učenički dom u privatnom vlasništvu samostalno utvrđuje i donosi normative iz stavka 4. ovoga članka koji ne može biti niži od normativa domova kao javnih ustanova.

Članak 50.

Na osnivanje i status učeničkog doma kao javne ustanove, njegov rad i prestanak rada, javnost rada, godišnji program rada, izvješća o radu, nadzoru nad radom, registriranju, pravima i obvezama učenika, izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgojitelja i stručnih suradnika, organima upravljanja i vođenju dokumentacije i evidencije odgovarajuće primjenjuju se odredbe ovoga Zakona ukoliko posebnim propisom nije drukčije određeno.

Pojedina pitanja iz ovoga članka bliže se uređuju statutom i drugim općim aktom učeničkog doma sukladno zakonu i aktu o osnivanju.

4. Registriranje i evidencija

Članak 51.

Srednje škole i učenički domovi upisuju se u Registar ustanova kod nadležnog suda i Registar srednjih škola Ministarstva (u daljnjem tekstu: registri).

Upisom u registre iz stavka 1. ovoga članka stječe se pravna i poslovna sposobnost i pravo izdavanja učeničkih knjižica, uvjerenja, svjedodžbi i drugih obrazovnih isprava (u daljnjem tekstu: obrazovna isprava).

Srednja škola i učenički dom imaju pravo na pečat sukladno županijskom Zakonu o pečatu. Uvjete, način i postupak vođenja Registra srednjih škola i učeničkih domova propisuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 52.

U sustavu srednjoškolskog odgoja i obrazovanja ustrojava se i vodi evidencija i dokumentacija srednjih škola, učeničkih domova i djelatnika.

Evidencija i dokumentacija iz stavka 1. ovoga članka vodi se na obrascirna sukladno posebnom propisu.

V. UPRAVNI I STRUČNI-ORGANI

Članak 53.

Srednjom školom upravlja školski odbor i ravnatelj.

Školski odbor ima položaj i ovlasti organa upravljanja, a ravnatelj poslovnog organa i pedagoškog rukovoditelja srednjom školom.

Djelokrug rada i način odlučivanja školskog odbora i ravnatelja bliže se uređuje statutom srednje škole sukladno ovom Zakonu i drugom propisu.

Članak 54.

Uz poslove utvrđene Zakonom o ustanovama ravnatelj srednje škole obavlja sljedeće:

1. predlaže godišnji plan i program rada i skrbi o njegovom realiziranju,
2. brine se za sprovedbu odluka školskog odbora, nastavničkog vijeća i drugih tijela i organa srednje škole,
3. predlaže školskom odboru zasnivanje radnog odnosa na određeno vrijeme sukladno zakonu i statutu i obavlja podjelu radnih zadaća i obveza na djelatnike,
4. podnosi izvješća o rezultatima odgojno-obrazovnog rada srednje škole i druga izvješća utvrđena zakonom i drugim propisom najmanje dva puta godišnje Ministarstvu i osnivaču,
5. obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 55.

Za ravnatelja srednje škole može biti imenovana osoba koja pored općih uvjeta utvrđena zakonom ispunjava i sljedeće uvjete:

1. ima visoku stručnu spremu,
2. ispunjava uvjete za nastavnika sukladno ovomu Zakonu i drugom propisu i
3. ima najmanje pet (5) godina radnog iskustva na odgojno-obrazovnim poslovima u srednjoj školi.

Ravnatelj se bira na temelju javnog natječaja koji raspisuje školski odbor u sredstvima dnevnog javnog priopćavanja a sprovodi ga natječajno povjerenstvo.

Ravnatelja srednje škole imenuje i razrješava školski odbor uz suglasnost Ministarstva.

Članak 56.

Škola je obvezna u roku trideset (30) dana od dana zaključivanja natječaja dostaviti prijedlog kandidata za ravnatelja i od Ministarstva zatražiti davanje suglasnosti.

Ukoliko škola propusti rok iz stavka 1. Ovog članka ili predloženi kandidat iz određenih razloga ne dobije potrebnu suglasnost, Ministarstvo će tada, uz mišljenje Školskog odbora, imenovati vršitelja dužnosti ravnatelja škole na mandat od šest (6) mjeseci. Vršitelj dužnosti ravnatelja ima ista prava i obveze kao i ravnatelj škole.

Članak 57.

Srednja škola može imati pomoćnika ravnatelja sukladno Pedagoškom standardu.

Pomoćnik ravnatelja srednje škole mora ispunjavati iste uvjete koji su propisani za ravnatelja, a imenuje se na način i u postupku koji je predviđen za izbor i imenovanje ravnatelja škole.

Mandat pomoćnika ravnatelja škole traje četiri (4) godine i ista osoba može biti ponovo imenovana za pomoćnika ravnatelja.

Članak 58.

Ravnatelj se imenuje na četiri (4) godine i nakon isteka mandata ista osoba može biti ponovo imenovana.

Ministarstvo će, uz mišljenje osnivača, razriješiti ravnatelja, vršitelja dužnosti ravnatelja ili pomoćnika ravnatelja kada utvrdi da ne ispunjavaju ovim Zakonom ili drugim propisom utvrđene im obveze i radne zadaće ili kada se izvršavanjem tih obveza i radnih zadaća u znatnoj mjeri krše odredbe ovog Zakona i drugog propisa

U slučaju iz prethodnog stavka ovog članka Ministarstvo će, uz mišljenje Školskog odbora imenovati vršitelja dužnosti na mandat od šest (6) mjeseci.

Školski odbor, odnosno osnivač, u slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka nemaju prava razriješenom ravnatelju radnih financijskih obveza.

Članak 58a.

Ravnatelj i pomoćnik ravnatelja u sklopu tjednih obveza izvode redovitu nastavu s najmanjom tjedno normom tjednog nastavnog predmeta iz njegove struke, a Školski odbor može ih osloboditi ove obveze u opravdanim slučajevima.

Članak 59.

Odredbe članka 58. ovog Zakona ne odnose se na postupak i način izbora i razrješnja ravnatelja srednje škole u privatnom vlasništvu.

Ravnatelj srednje škole u privatnom vlasništvu imenuje se i razrješava u postupku i na način utvrđen aktom o osnivanju i statutom.

Članak 60.

Ako ista osoba ne bude ponovno imenovana za ravnatelja, srednja škola je obvezna osigurati mu radno mjesto sukladno njegovoj stručnoj spremi radnoj sposobnosti.

Ukoliko škola iz objektivnih razloga nije u mogućnosti djelatniku iz stavka 1 ovog članka osigurati radno mjesto, obvezna je u suradnji s osnivačem osigurati mu naknadu plaće sukladno Zakonu o radu.

Članak 60a.

Administrativni ustroj škole osigurat će se da ravnatelj, školski odbor i tajništvo u organizacionom, upravljačkom i administrativnom smislu omoguće i ostvare najbolje rezultate u obrazovnom procesu. Broj i sastav stručnih školskih vijeća treba odgovarati broju nastavnih programa koji se primjenjuju u organiziranju nastave, a posebno u slučajevima kada se nastava iz svih predmeta održava na jednom od jezika konstitutivnih naroda.

Osnivač škole dužan je svakoj školskoj ustanovi, gdje je to moguće, osigurati pravni subjektivitet i nastavu s Planom i programom te udžbenicima na jednom od jezika konstitutivnih naroda kojima pripadaju učenici te škole.

U slučaju organiziranja cjelokupne nastave na dva jezika, uz ravnatelja i zamjenika ravnatelja koji nije iz istog konstitutivnog naroda ili reda ostalih, jedan školski odbor i jedno tajništvo, vođenje školske administracije uredit će se i organizirati na način koji osigurava ravnopravnost jezika, pisma, akata, školskih isprava i školskih programa.

Članak 61.

Školski odbor može imati od pet (5) do trinaest (13) članova.

Članovi školskog odbora biraju se iz reda djelatnika srednje škole, osnivača i roditelja učenika a postupak izbora, broj članova i način rada utvrđuje se detaljnije statutom.

Mandat školskog odbora traje četiri (4) godine.

Školski odbor o svim pitanjima iz svog djelokruga odlučuje na sjednici, a odluke su pravovaljane kada su donesene većinom glasova ukupnog broja članova školskog odbora.

Sastav Školskog odbora odražava nacionalnu strukturu učenika i roditelja, djelatnika škole i lokalne zajednice u skladu s Okvirnim zakonom.

Članovi Školskog odbora su iz reda osnivača, zaposlenika škole i roditelja učenika sukladno Okvirnom zakonu, Statutu škole i imenuju se aktom osnivača. Ravnatelji, pomoćnici ravnatelja i čelnici sindikata ne mogu biti članovi Školskog odbora bilo koje škole u Županiji. U školi se utemeljuje Vijeće roditelja i škole koje, pored ostaloga, bira člana Školskog odbora u skladu sa Statutom i Poslovníkom o radu, a zadaća mu je participirati u radu i unapređenju rada škole i njenom promoviranju. Način, postupak izbora i rada, te broj članova Vijeća roditelja i škole detaljnije se uređuje općim aktom škole.

Članak 62.

Školski odbor obavlja sljedeće:

1. donosi godišnji plan i program rada srednje škole i prati njegovo ostvarivanje,
2. daje ravnatelju smjernice i prijedloge o pitanjima od interesa za poboljšanje rada srednje škole,
3. raspisuje natječaj za izbor ravnatelja i prijam ostalih djelatnika srednje škole,
4. na prijedlog ravnatelja i drugih organa donosi odluku o zasnivanju i prestanku radnog odnosa djelatnika srednje škole,
5. rješava o upravnoj stvari iz svog djelokruga kao prvostupanjski. i drugostupanjski organ,
6. razmatra i rješava žalbe učenika koje se odnose na pedagošku mjeru isključenja iz škole, nastavnika i drugih djelatnika škole, te roditelja kao drugostupanjski organ,
7. razmatra predstavke i prijedloge građana o pitanjima od interesa za rad srednje škole i
8. obavlja i druge poslove sukladno ovom Zakonu, aktu o osnivanju i statutu.

Članak 62a.

Ako školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa Zakonom i drugim propisom ili te poslove obavlja na načina koji onemogućava redovito poslovanje i djelatnost škole, Ministarstvo će naložiti osnivaču raspuštanja Školskog odbora.

U slučaju da osnivač ne postupi po nalogu Ministarstva u roku od osam (8) dana, Ministarstvo će imovati tročlano povjerenstvo od predstavnika zaposlenika škole, predstavnika osnivača i predstavnika Ministarstva koje će imati ovlasti Školskog odbora osim ovlasti koje su u vezi s imenovanjem razrješenjem ravnatelja škole ili pomoćnika ravnatelja.

Ovlaštenja povjerenstva iz stavka 2. ovog članka su privremena i traju do konstituiranja novog Školskog odbora, a najdulje tri (3) mjeseca od dana njegova raspuštanja.

Članak 63.

Stručni organi srednje škole su: nastavničko vijeće, razredno vijeće, odjelsko vijeće i stručni aktiv.

Nastavničko vijeće čine svi nastavnici jedne srednje škole, a njegovim radom rukovodi ravnatelj.

Razredno vijeće čine svi nastavnici koji izvode nastavu u određenom razredu a njegovim radom rukovodi jedan od razrednika što ga imenuje nastavničko vijeće.

Odjelsko vijeće čine svi nastavnici koji izvode nastavu- u određenom odjelu a njegovim radom rukovodi razrednik.

Stručni aktiv čine svi nastavnici istih ili srodnih predmeta ili oblasti a njegovim radom rukovodi voditelj aktiva ili pedagog.

Sadržaj rada stručnih organa srednje škole bliže se uređuje statutom i drugim općim aktom

Članak 64.

Srednja škola obvezno ima tajnika škole.

Za tajnika može biti izabrana osoba koja ma najmanje višu stručnu spremu, a prioritet kod prijama imaju kandidati pravne struke, što škola uređuje statutom.

Članak 65.

Učeničkim domom, kao javnom ustanovom, upravljaju domski odbor i ravnatelj. Odredbe članka 54. do 64. ovog Zakona, koji se odnose na tajnika, ravnatelja i školski odbor srednje škole, odgovarajuće se primjenjuju i na organe upravljanja učeničkim domom. Stručni organ učeničkog doma je odgojiteljsko vijeće. Bliže odredbe o djelokrugu rada organa iz stavka 1. i 3. ovog članka ureduju se statutom i drugim općim aktima učeničkog doma.

Članak 66.

Odredbe ovog Zakona koje se odnose na postupak i način izbora i trajanje mandata ravnatelja školskog odbora primjenjuju se na srednje u škole privatnom vlasništvu s pravom javnosti niti na učeničke domove u privatnom vlasništvu.

VI. UČENICI

Članak 67.

Status redovitog učenika može se imati samo u jednoj srednjoj školi, a stječe se upisom u srednju školu.

Učenik koji je upisan u umjetničku školu može se upisati u još jednu srednju školu ako ispunjava uvjete upisa te druge srednje škole i ako može redovito izvršavati programske obveze u obje škole što cijeni i odobrava nastavničko vijeće srednje škole koju učenik želi da pohađa.

Prava djeteta koja se odnose na obrazovanje, ispravnu skrb za dobrobit njegova tjelesnoga i duševnoga zdravlja i sigurnosti, u školama i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima.

U slučaju sukoba prava prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.

Srednjoškolsko obrazovanje svima je dostupno, sukladno postignutom uspjehu u osnovnoj školi, osobnom interesu i sposobnostima.

Učenik može istodobno stjecati obrazovanje i u drugoj školi u statutu polaznika.

Članak 67a.

Učenici imaju pravo formirati Vijeće učenika.

Srednja škola učenicima pomaže pri formiranju članova Vijeća učenika čija je zadaća:

- promovirati interese škole u lokalnoj zajednici na čijem području se škola nalazi;
- predstavljati stajalište i interese učenika u Školskom odboru;
- poticati angažman učenika u radu škole;
- informirati Školski odbor o svojim stajalištima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu Školskog odbora o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom;

Način i postupak izbora, te rad Vijeća učenika detaljnije se uređuje općim aktima škole.

Članak 68.

Pravo prijave na natječaj za upis u prvi (I.) razred srednje škole imaju svi kandidati nakon završene osnovne škole u sklopu planiranog ukupnog broja učenika i vrste programa obrazovanja koje Ministarstvu predlaže srednja škola u suradnji s osnivačem, odnosno općinom za novu školsku godinu.

Učenici normalnog psiho-fizičkog razvoja mogu se upisati u prvi (I.) razred srednje škole u dobi do sedamnaest (17) godina, a iznimno do osamnaest (18) godina uz odobrenje nastavničkog vijeća.

Pravo i obveza je roditelja skrbiti o odgoju i obrazovanju u najboljem interesu svoje djece, u javnoj ili privatnoj školi i ne ograničavati djeci pravo na odgoj i obrazovanje.

Odluku o planu upisa i kriterije natječaja za izbor kandidata u prve (I.) razrede svih vrsta srednjih škola donosi Ministarstvo.

Uvjete upisa i odluku o planu upisa učenika, srednje škole u privatnom vlasništvu donose autonomno.

Članak 68a.

Škola može provjeravati znanje i sposobnosti pri upisu učenika u prvi (I.) razred uz jasno utvrđene kriterije i mjerila općim aktom kojeg donosi Školski odbor na prijedlog Nastavničkog vijeća.

Na početku nastavne godine škola je obvezna upoznati učenike s njihovim pravima i obvezama.

Članak 69.

Natječaj za upis učenika u prve (I.) razrede objavljuje srednja škola ili dogovorno Ministarstvo za sve srednje škole u sredstvima dnevnog javnog priopćavanja.

Natječaj obvezno sadrži:

1. broj učenika koji se mogu upisati prema odluci o upisu,
2. uvjete upisa i kriterije za izbor kandidata,
3. način, vrijeme i postupak provedbe natječaja i
4. druge elemente utvrđene Odlukom o upisu.

Članak 70.

Osobe koje su završile odgovarajuće osnovno obrazovanje ili dijelove srednjeg obrazovanja po nastavnom planu i programu koji se sadržajno razlikuje od nastavnog plana i programa srednje škole u kojoj učenik nastavlja obrazovanje, mogu se mimo odredaba članka 68. i članka 69. ovog Zakona uvjetno upisati dok se ne sprovede postupak nostrifikacije ili ekvivalencije stečene obrazovne isprave.

Upis učenika u srednju školu iz stavka 1. ovog članka obavlja se sukladno s propisom o nostrifikaciji i ekvivalenciji stečenih obrazovnih isprava.

Članak 71.

Srednja škola upisanim učenicima na početku obrazovanja može izdati učeničku knjižicu kao ispravu kojoj se evidentira uspjeh učenika na kraju prvog obrazovnog razdoblja, odnosno polugodišta i kojom se dokazuje status redovitog učenika srednje škole.

Članak 72.

Redoviti učenik može tijekom školovanja promijeniti upisani program, u pravilu, nakon završenog prvog razreda.

Promjena programa iz stavka 1. ovog članka može se uvjetovati polaganjem razlikovnih ili dopunskih ispita koje određuje nastavničko vijeće srednje škole u kojoj učenik nastavlja obrazovanje.

Članak 73.

Učenik koji je stekao nižu stručnu spremu ima pravo steći srednju školsku ili srednju stručnu spremu nastavljanjem obrazovanja ili polaganjem ispita.

Ostvarivanje prava iz stavka 1, ovog članka obvezno se uvjetuje polaganjem razlikovnih ili dopunskih ispita.

Članak 74.

Rad redovitih učenika prati se i ocjenjuje iz svih s predmeta utvrđenih određenim nastavnim planom i programom.

Predmetni nastavnik, javno u razrednom odjelu predlaže zaključnu ocjenu. Odjelsko vijeće razmatra pojedinačne prijedloge na temelju kojih utvrđuje prijedlog općeg uspjeha i vladanja učenika i dostavlja konačni prijedlog nastavničkom vijeću na usvajanje.

Način praćenja rada i ocjenjivanja redovitih učenika u srednjoj školi uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 74a.

Standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata koje izrađuje Agencija za standarde i ocjenjivanje u skladu s člancima 46. i 47. Okvirnog zakona donosi Ministarstvo i nadzire njihovu provedbu.

Članak 75.

Učenik koji nije zadovoljan zaključenom ocjenom iz pojedinog predmeta ima pravo u roku od 24 sata od dana pismenog priopćenja ocjene podnijeti prigovor ili žalbu na utvrđenu ocjenu i zahtijevati polaganje ispita pred povjerenstvom. U određeni rok za podnošenje zahtjeva ne računaju se neradni dani.

Bliže odredbe o ponovnom ispitu učenika iz stavka 1. ovog članka uređuju se propisom o praćenju i ocjenjivanju redovitih učenika.

Članak 76.

Redoviti učenik koji je na kraju nastavne godine ocijenjen iz najviše dva (2) predmeta ocjenom nedovoljan (1) polaže popravni ispit.

Učenici završnih razreda mogu polagati popravni ispit u lipnju, pod uvjetom a su upućeni na popravni ispit iz samo jednog predmeta, te ako taj predmet nije praktična nastava.

Redoviti učenici završnih razreda koji imaju jednu ocjenu nedovoljan (1), a koja nije iz praktične nastave, mogu polagati popravni ispit u prvom ispitnom roku bez mogućnosti polaganja u drugom ispitnom roku.

Svi drugi učenici koji su upućeni na popravni ispit polažu ga u drugom ispitnom roku.

Bliže odredbe o uvjetima, načinu i rokovima polaganja popravnih, predmetnih, razrednih, dopunskih i razlikovnih ispita uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 77.

Redoviti učenik programa za stjecanje srednje školske, srednje stručne i niže stručne spreme može tijekom savladavanja programa jedanput ponavljati razred.

Kada se učenik svojom voljom ispiše od pohađanja redovite nastave najkasnije mjesec dana prije završetka nastavne godine, smatrat će se da nije upućen na ponavljanje razreda.

Članak 78.

Uspjeh učenika iz pojedinih predmeta ocjenjuje se broječanom ocjenom: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Ocjene: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3) i dovoljan (2) su prolazne.

Opći uspjeh učenika koji ima sve prolazne ocjene utvrđuje se srednjom ocjenom iz svih predmeta, i to: s ocjenom odličan (5) ako je srednja ocjena najmanje 4,50; s ocjenom vrlo dobar (4) ako je srednja ocjena najmanje 3,50; s ocjenom dobar (3) ako je srednja ocjena najmanje 2,50 i s ocjenom dovoljan (2) ako je srednja ocjena najmanje 2,00.

Opći uspjeh učenika kojem je na kraju nastavne godine zaključena ocjena nedovoljan (1) iz tri ili više predmeta, odnosno koji nije položio popravni ispit u propisanim rokovima, utvrđuje se ocjenom nedovoljan (1).

Ocjene za vladanje učenika su opisne i izražavaju se kao: uzorno, dobro i loše.

Članak 79.

Učenik koji iz opravdanih razloga, kao što su: bolest u duljem trajanju, vojna i druge obveze, nije mogao pohađati nastavu i biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta, polaže predmetni ili razredni ispit.

Razloge iz stavka 1. ovog članka cijeni i odluku o polaganju predmetnog ili razrednog ispita donosi nastavničko vijeće na prijedlog ravnatelja.

Članak 80.

Učenik može biti, zbog zdravstvenog stanja, trajno ili privremeno oslobođen angažiranja u pojedinim sadržajima određenog nastavnog predmeta, ako ti sadržaji nisu iz stručnih predmeta.

Ocjena iz tog predmeta se utvrđuje, odnosno izvodi na temelju aktivnosti koju učenik obavlja u drugim sadržajima tog predmeta.

Odluku iz stavka 1. ovog članka donosi nastavničko vijeće na prijedlog nadležnog liječničkog povjerenstva.

Članak 81.

Redoviti učenici koji imaju status vrhunskog sportaša ili su istaknuti umjetnici, mogu završiti srednju školu pohađanjem nastave ili polaganjem razrednog, odnosno predmetnog ispita, što se regulira posebnim propisom.

Članak 82.

Na kraju srednjoškolskog obrazovanja učenik polaže maturu ili završni ispit. Maturu polaže učenik gimnazije, a završni ispit polaže učenik strukovne i srednje umjetničke škole.

Učenici koji su tijekom cjelokupnoga srednjoškolskog obrazovanja imali uspjeh odličan (5) oslobođeni su polaganja mature, odnosno završnog ispita.

Kao znak priznanja učenicima iz stavka 2. ovog članka srednje mogu dodjeljivati posebne diplome.

Uvjete, način i postupak polaganja mature, odnosno završnog ispita uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 83.

Na kraju nastavne godine ili školske godine učenicima koji imaju prolazne ocjene iz svih predmeta izdaje se svjedodžba, a učenicima s jednom ili više nedovoljnih ocjena izdaje se uvjerenje.

Na završetku srednje škole učeniku se izdaje svjedodžba o maturi ili svjedodžba o završnom ispitu.

Škola koja ne realizira nastavnim planom i programom propisane nastavne sate i nastavne dane ne može izdati svjedodžbe učenicima. Za neostvarenje Nastavnog plana i programa odgovoran je ravnatelj škole i organ upravljanja. U slučaju izvanrene okolnosti nastale elementarnom i drugom nepogodom, ili dugotrajnim neodržavanjem nastave, na prijedlog Ministarstva, Vlada Županije donosi odluku o početku i završetku nastavne godine, te realiziranju nastavnog plana i programa, i propisanog i ostvarenog broja nastavnih sati i dana. Osobama koje završe programe prekvalifikacije, osposobljavanja, usavršavanja, tečajeva i kurseva izdaje se odgovarajuća obrazovna isprava kao dokaz o uspješno završenom određenom programu.

Izgled, sadržaj i oblik obrazovnih isprava uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 84.

Na zahtjev učenika, njegovog roditelja ili skrbnika srednja škola može izdati duplikat obrazovne isprave o završenom razredu, maturi ili završnom ispitu.

Postupak i način izdavanja duplikata obrazovnih isprava obavlja se sukladno posebnom propisu.

Članak 85.

Srednje škole i učenički domovi obvezno vode pedagošku dokumentaciju i evidenciju o učenicima.

Obrasce i sadržaj pedagoške dokumentacije i evidencije uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 86.

Radi poticanja na što bolji uspjeh u odgojno-obrazovnom radu učeniku se mogu dodjeljivati pismene pohvale i nagrade pod uvjetom i na način utvrđen općim aktom srednje škole.

Učenicima koji se neprimjereno odnose prema učenju, djelatnicima škole, učenicima, školskoj imovini i zbog drugog neprimjerenog ponašanja mogu se izreći pedagoške mjere: opomena koju izriče razrednik, opomena pred isključenje koju izriče odjelsko vijeće i isključenje iz škole koju izriče nastavničko vijeće.

Učenik kome je izrečena mjera isključenja iz škole ne može polagati razredni ispit u školskoj godini u kojoj je mjera isključenja izrečena.

Pedagoške mjere iz stavka 2. ovog članka izriču se na način i u postupku utvrđenom općim aktom srednje škole za tekuću školsku godinu i povlače za sobom snižavanje ocjene iz vladanja, a mogu se u tijeku važenja ublažavati ili ukinuti.

Izrečena pedagoška mjera ima za posljedicu snižavanje ocjene vladanja na dobro, a izrečena pedagoška mjera opomena pred isključenje iz škole ima za posljedicu snižavanja ocjene vladanja na loše.

Ukoliko izrečena pedagoška mjera ne bude pozitivno djelovala na učenika u odgojno-obrazovnom smislu, odnosno ukoliko učenik napravi novu težu povredu pravila ponašanja može mu se izreći pedagoška mjera isključenja iz škole.

Članak 87.

Učenik, njegov roditelj ili skrbnik imaju pravo prigovora na izrečenu pedagošku mjeru drugostupanjskom organu škole. Na odluku drugostupanjskog organa o isključenju učenika iz škole može se izjaviti zahtjev za reviziju Ministarstvu u roku od tri (3) dana od dana primitka. Odredbe članka 86. i članka 87. ovog Zakona odgovarajuće se primjenjuju i na učenike u učeničkim domovima.

Članak 88.

Učenik gubi status redovitog učenika:

1. na kraju školske godine u kojoj je završio određeno obrazovanje, odnosno srednju školu,
2. kada se ispiše iz srednje škole svojom voljom,
3. kada se ne upiše u sljedeći razred,
4. napuštanjem srednje škole i
5. dok traje pedagoška mjera isključenja iz škole.

Redovitim učenicima koji ponavljaju razred škola može odrediti da participiraju u troškovima odgoja i obrazovanja o čemu odlučuje školski odbor uz suglasnost Ministarstva.

VII. NASTAVNICI, ODGOJITELJI I STRUČNI SURADNICI

Članak 89.

Nastavnicima u srednjem školstvu jamči se sloboda pedagoškog rada i poučavanja u sklopu utvrđenih nastavnih planova i programa.

Djelatnici u srednjem školstvu imaju pravo na strukovno udruživanje, sindikalno organiziranje i ugovaranje uvjeta rada s poslodavcem.

Članak 90.

U srednjoj školi i učeničkom domu mogu raditi, odnosno obavljati srednjoškolsku i domsku djelatnost profesori, strukovni učitelji, nastavnici praktične nastave, suradnici u nastavi i instruktori (u daljnjem tekstu: nastavnici), stručni suradnici i odgojitelji.

Članak 91.

Za nastavnika, stručnog suradnika i odgojitelja može biti izabrana osoba koja je završila odgovarajući studij visoke sprema i ima potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje. Za strukovnog učitelja može biti izabrana osoba koja je završila odgovarajući studij više odnosno srednje stručne sprema, ako je to najviši stupanj obrazovanja u tom stručnom ili umjetničkom području i ako ima potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje. Za suradnika u nastavi može biti izabrana osoba koja je stekla odgovarajuću srednju stručnu spremu, posjeduje određeno radno iskustvo u struci i ima potrebno psihološko-pedagoško obrazovanje.

Članak 92.

U tijeku školske godine radno vrijeme nastavnika raspoređuje se na neposredni odgojno-obrazovni rad i ostale poslove koji proizlaze iz naravi i količine odgojno-obrazovnog rada. Profesori organiziraju i izvode teoretsku i praktičnu nastavu i vježbe.

Stručni suradnici, organiziraju i obavljaju stručne poslove vezane uz rad srednje škole i doma učenika (pedagoške, psihološke, zdravstvene, defektološke, socijalne, knjižničarske, programerske i druge poslove).

Odgojitelji organiziraju rad u odgojnoj skupini, suraduju s roditeljima i nastavnicima a te s domskim odborom.

Strukovni učitelji samostalno izvode vježbe i praktičnu nastavu.

Suradnici u nastavi sudjeluju u izvodenju vježbi i praktične nastave pod neposrednim rukovodstvom nastavnika i strukovnog učitelja.

Iznimno, strukovni učitelji samostalno izvode i teoretsku nastavu ako je stručna sprerna koju su postigli najviši stupanj obrazovanja u tom stajničnom ili umjetničkom području i ako je to odobrilo Ministarstvo.

Članak 93.

Tjedno radno vrijeme nastavnika utvrđuje se sukladno Zakonu o radu. Tjedna normna neposrednog odgojno-obrazovnog rada za teoretsku nastavu utvrđuje se sukladno Pedagoškom standardu.

Normu neposrednog odgojno-obrazovnog rada po nastavnim predmetima, način utvrđivanja broja izvršitelja na odgojno-obrazovnim i drugim poslovima u srednjoj školi uređuje Ministarstvo sukladno ovom Zakonu i Pedagoškom standardu.

Kada škola ne može osigurati nastavniku odgovarajuće stručne sprema i nakon raspisivanja natječaja najmanje jednom u šest (6) mjeseci nastavnik te ili druge škole može imati najviše tridesetpet (35) sati neposrednog odgojno-obrazovnog rada tjedno u školama Županije.

U slučajevima iz stavka 1. Ovog članka Školski odbor na prijedlog ravnatelja može donijeti odluku da nastavnik tada izvodi samo sate redovite nastave.

Članak 94.

Nastavnici, stručni suradnici, odgojitelji rukovodni djelatnici u srednjoj školi i učeničkom domu ne mogu biti osobe koje su pravomoćno osuđene za kazneno djelo koje ih čini nedostojnim za obavljanje odgojno-obrazovne djelatnosti.

Nedostojnost za obavijanje odgojno-obrazovne djelatnosti sukladno općem aktu ocjenjuje stručni organ odgojno-obrazovne ustanove.

Nastavnici, stručni suradnici i organi rukovođenja školom ne mogu davati poduku (instrukcije) učenicima kojim predaju kao ni učenicima u toj školi.

Članak 95.

Potrebnu vrstu stupanj stručne spreme pedagoško-psihološko obrazovanje za izvedbu teoretske i praktične nastave i vježbi iz pojedinih predmeta uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Ako se na natječaj za nastavnika javi osoba koja ima odgovarajuću stručnu spremu, a nema potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje može biti izabran uz uvjet da najkasnije u roku od godine dana od dana izbora stekne to obrazovanje.

Nastavniku koji ne ispuni uvjet iz stavka 2. ovog članka prestaje radni odnos prvog datuma po isteku roka iz stavka 2. ovog članka. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja o prestanku radnog odnosa.

Što se smatra odgovarajućom stručnom spremom i potrebnim pedagoško-psihološkim obrazovanjem nastavnika propisuje Ministarstvo.

Eventualne sporne slučajeve iz stavka 1. ovog članka rješava Ministarstvo nakon prethodno pribavljenog mišljenja visokoškolske ustanove.

Članak 96.

Nastavnici, stručni suradnici i drugi zaposlenici škole primaju se u radni odnos na temelju javnog natječaja.

Javni natječaj raspisuje školski odbor, a provodi ga natječajno povjerenstvo.

Natječaj se objavljuje u sredstvima dnevnog javnog priopćavanja na području Županije.

Članak 96a.

Odredbe Zakona o ustanovama, Zakona o radu i odredbe drugih propisa primjenjivat će se u djelatnosti srednjoškolskog odgoja i obrazovanja samo na ona pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom.

Članak 97.

Srednja škola i učenički dom s nastavnicima i stručnim suradnicima koji nemaju radnog iskustva u struci zaključuje ugovor o obavljanju vježbeničkog staža na vrijeme sukladno zakonu i drugom propisu.

Vježbenički staž u srednjoj školi traje najdulje godinu dana, ali ne kraće od šest (6) mjeseci.

Nakon obavljenog vježbeničkog staža vježbenik stječe pravo polaganja stručnog ispita.

Vježbeniku koji ne položi stručni ispit u roku od šest (6) mjeseci od dana kada je stekao pravo polaganja prestaje radni odnos u srednjoj školi.

Program, način i uvjete polaganja stručnog ispita uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 98.

S nastavnikom se može zasnovati radni odnos na određeno vrijeme bez objavljivanja javnog natječaja sukladno Zakonu o radu.

Ako se na raspisani natječaj ne javi osoba koja ispunjava uvjete iz članka 91. ovog Zakona, može se izabrati osoba koja ne ispunjava te uvjete u statusu izvedbene verificirane nastave.

Iz predmeta u statusu neverificirane nastave polaže se predmetni ili razredni ispit ukoliko nastavu izvodi osoba bez odgovarajuće stručne spreme u posljednja dva (2) mjeseca tekuće nastavne godine.

Radni odnos iz stavka 2. ovog članka zasniva se na određeno vrijeme, do popune radnog mjesta osobom koja ispunjava propisane uvjete. Škola je dužna najmanje jednom u šest (6) mjeseci raspisati natječaj za popunu radnog mjesta iz stavka 2. i 3. ovog članka.

Članak 99.

Rad nastavnika obvezno se prati i ocjenjuje.

Nastavnici mogu napredovati u struci i stjecati zvanja sukladno posebnom propisu kojeg donosi Ministarstvo.

Članak 100.

Nastavnici imaju pravo i dužnost stalnoga stručnog i pedagoškog usavršavanja.

Program i organizaciju stalnih oblika stručnog usavršavanja uređuje Ministarstvo posebnim propisom.

Članak 101.

Nastavnici, stručni suradnici i odgojitelji obavljaju liječnički pregled, u pravilu, svake školske godine, a obvezni su to učiniti najmanje jednom u tri (3) školske godine kako bi utvrdili svoje zdravstveno stanje. Troškovi obveznog liječničkog pregleda reguliraju se sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju Županije.

Ako ravnatelj ocijeni da djelatnik zbog narušenoga psiho-fizičkog zdravlja ne ispunjava planirane poslove i radne zadaće, donijet će odluku o njegovu upućivanju na liječnički pregled i prije isteka roka iz stavka 1. ovog članka. Djelatniku koji odbije izvršiti odluku o upućivanju na liječnički pregled prestaje radni odnos u srednjoj školi.

Članak 102.

Ako se nalazom nadležne medicinske ustanove utvrdi da je psiho-fizičko zdravlje nastavnika narušeno u mjeri koja onemogućava normalno obavljanje odgojno-obrazovnog rada, ravnatelj će na prijedlog te medicinske ustanove donijeti odluku o oslobađanju nastavnika od neposrednoga odgojno-obrazovnog rada.

Srednja škola je dužna nastavnika iz stavka 1. ovog članka rasporediti na drugo radno mjesto, sukladno njegovoj stručnoj spreml i preostaloj radnoj sposobnosti.

Ako nastavnik odbije ovakav raspored prestaje mu radni odnos u srednjoj školi.

Članak 103.

Nastavniku prestaje radni odnos na kraju školske godine u kojoj je ispunio uvjete za prestanak radnog odnosa sukladno ovom Zakonu i Zakonu o radu.

VIII. NADZOR

Članak 104.

Inspeksijski nadzor u srednjoškolskom odgoju i obrazovanju obavljat će se sukladno posebnom zakonu.

Stručno-pedagoški nadzor srednjoškolskom odgoju i obrazovanju obavljat će se sukladno posebnom propisu kojeg donosi Ministarstvo.

IX. POTREBE I INTERESI ŽUPANIJE U FINANCIRANJU SREDNJOŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Članak 105.

Potrebe i interesi općina i Županije u srednjoškolskom odgoju i obrazovanju u smislu ovoga Zakona jesu:

1. organiziranje općeg i posebnoga stručnog obrazovanja kao redovite djelatnosti srednje škole na dostignućima suvremene znanosti, tehnologije i društvenog razvoja za stjecanje znanja i vještina za rad ili nastavak daljnjeg školovanja,
2. unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i osiguravanje uvjeta rada prema zahtjevima programskih sadržaja,
3. osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja sukladno sposobnostima i mogućnostima učenika, a poglavito darovitih učenika i učenika koji postižu natprosječne rezultate,
4. Stipendiranja darovitih i talentiranih učenika i
5. Naklada školskih novina, publikacija i časopisa.

Navedene i druge potrebe i interesi općina i Županije realiziraju se izvedbom srednjoškolske djelatnosti za koju se osiguravaju sredstva u županijskom Proračunu i drugih izvorima po mjerilima i kriterija koje utvrđuje Ministarstvo.

Članak 106.

Sredstva osigurana sukladno stavku 2. članka 105. ovog Zakona za financiranje srednjoškolske djelatnosti izdvajaju se na račun Ministarstva koje obavlja obračun i doznaku tih sredstava za potrebe srednjih škola.

U županijskom Proračunu mogu se osigurati i sredstva za nastale izvanredne (neplanirane) potrebe srednjih škola koje na prijedlog srednjih škola iskazuje Ministarstvo županijskoj Vladi.

Radi zadovoljavanja određenih potreba učenika osnivač ili škola mogu tražiti od učenika, odnosno njegovog roditelja ili skrbnika participaciju slijeda troškova školarine i naknade učinjene štete sukladno aktu koji donosi škola uz suglasnost Ministarstva.

Članak 107.

Sredstva za financiranje srednje škole u privatnom vlasništvu osigurava osnivač.

Srednje škole iz stavka 1. ovog članka mogu biti sufinancirane i sredstvima Ministarstva ukoliko su njihovi programi od interesa za općinu i Županiju.

Članak 108.

Srednje škole mogu stjecati sredstva i prodajom intelektualnih i kulturoloških usluga i roba na tržištu koje su u svezi s temeljnom djelatnošću škole, iz uplata redovitih učenika, odraslih osoba, najamnina, donacija, legata, poklona, zavještanja i drugih izvora sukladno zakonu. Uvjete mjerila i način stjecanja sredstava iz stavka 1. ovog članka i njihovu raspodjelu uređuju srednjoškolske ustanove statutom i drugim općim aktom sukladno zakonu.

X. KAZNENE ODREDBE

Članak 109.

Novčanom kaznom od 500 do 3.000 KM kaznit će se srednja škola i učenički dom koji postupe suprotno odredbama članka 4, članka 8, članka 9, članka 10, članka 19, članka 20, članka 21, članka 23, članka 32, članka 42, članka 49, članka 50, članka 68, članka 75, članka 76, članka 83, članka 85, članka 91, članka 94, članka 96, članka 98. i članka 101. ovog Zakona.

Članak 110.

Za prekršaje iz članka 109. ovog Zakona kaznit će se i odgovorna osoba u srednjoj školi i učeničkom domu novčanom kaznom od 300 do 800 KM.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 111.

Nastavnici koji su stupanjem na snagu ovog Zakona zatečeni u srednjoj školi na obavljanju odgojno-obrazovnih poslova u trajanju najmanje od deset (10) godina, a nemaju stručnu spremu propisanu ovim Zakonom ili na zakonu utemeljenim propisima, mogu nastaviti izvedbu nastave instruktivne naravi podo uvjetom da u roku od četiri (4) godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona steknu propisanu stručnu, odnosno školsku spremu.

Ako u određenom roku nastavnih iz stavka 1. ovog članka ne steknu propisanu stručnu spremu, ne može dalje obavljati odgojno-obrazovni rad u srednjoj školi.

Stjecanje propisane stručne spreme iz stavka 1. ovog članka nisu obvezni oni nastavnici koji su stupanjem na snagu ovoga Zakona zatečeni u radnom odnosu u srednjoj školi s najmanje dvadeset (20) godina rada na odgojno-obrazovnim poslovima.

Članak 112.

Djelatnik koji je stupanjem na snagu ovog Zakona zatečen u srednjoj školi na obavljanju poslova i radnih zadaća tajnika u trajanju najmanje od deset (10) godina, a nema ovim Zakonom propisanu stručnu, odnosno školsku spremu, može nesmetano nastaviti obavljanje posla svoga radnog mjesta uz obvezu da u roku od četiri (4) godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona stekne propisanu stručnu spremu.

Članak 113.

Osobe koje nisu stekle potrebno pedagoško-psihološko obrazovanje sukladno ranijim propisima, a u radnom su odnosu u srednjoj školi, dužne su ga steći u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Ukoliko osobe iz stavka 1. Ovog članka u propisanom roku ne steknu potrebno obrazovanje, ne mogu dalje obavljati odgojno-obrazovni rad u srednjoj školi.

Članak 114.

Obveze polaganja stručnog ispita iz članka 97. Ovog Zakona odnosi se na nastavnike koji prvi put zasnivaju radni odnos u struci, nakon stupanja na snagu akta iz članka 97. Stavka 4. Ovog Zakona.

Članak 115.

Učenici koji su prije stupanja na snagu ovog Zakona upisali određeni program srednjoškolskog obrazovanja imaju pravo završiti započeto obrazovanje u vremenu duljem za jednu školsku godinu od propisanog trajanja upisanog programa obrazovanja ili mogu nastaviti obrazovanje sukladno programu srednje škole utvrđenom odredbama ovog Zakona uz obvezu polaganja razlikovnih, odnosno dopunskih ispita.

Odrasle osobe, odnosno polaznici koji su prije stupanja na snagu ovog Zakona upisali određeni program srednjoškolskog obrazovanja imaju pravo završiti započeto obrazovanje sukladno općem aktu srednje škole.

Članak 116.

Osobama koje su prema ranijim propisima stekle stručnu spremu trećeg (III.), četvrtog (IV.) i petog (V.) stupnja priznaje se srednja stručna sprema.

Osobama koje su prema ranijim propisima stekle stručnu spremu prvog (I.) i drugog (II.) stupnja priznaje se niža stručna sprema.

Članak 117.

Osobama koje su do 30. lipnja 1992. godine stekle svjedodžbe ili druge obrazovne isprave srednjoškolskog obrazovanja, uključujući vojne i vjerske škole na području republike bivše Jugoslavije priznaje se stručna sprema sukladno kriterijima iz članka 116. ovog Zakona. Javne isprave (svjedodžbe i diplome) stečene po važećim propisima, nastavnim planovima i programima i izdane od verificiranih odgojno-obrazovnih ustanova imaju jednaku pravnu vrijednost na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine.

Članak 118.

Srednje škole i učenički domovi dužni su uskladiti svoja opća akta i konstituirati Školske odbore, Vijeća roditelja i škola i Vijeća učenika prema odredbama ovog Zakona u roku od šest (6) mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 119.

Općinska vijeća, odnosno osnivači nadležni prema mjestu sjedišta srednje škole odlučit će se najkasnije šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona o preuzimanju i daljnjem obavljanju osnivačkih, vlasničkih i drugih prava nad srednjoškolskim ustanovama koje su osnovane prema ranijim propisima.

Članak 120.

Ako je postupak osnivanja srednje škole bio u tijeku na dan stupanja na snagu ovog Zakona, okončat će se sukladno odredbama ovog Zakona.

Članak 121.

Ministarstvo je dužno donijeti Pedagoški standard i Normativ u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Ministarstvo može pojedinačnim aktom uređivati pojedina pitanja iz Pedagoškog standarda i Normativa do njihovog donošenja.

Članak 122.

Postojeće pravilnike i druge provedbene propise Ministarstvo je ovezno uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku šest (6) mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Provdbene propise iz ovog Zakona Ministarstvo je obvezno donijeti u roku od godinu dana njegovu stupanja na snagu.

Članak 123.

Do donošenja provedbenih propisa iz članka 122. ovog Zakona mogu se primjenjivati zatečeni provedbeni propisi ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona i drugog propisa.

Članak 124.

Srednje škole i učenički domovi dužni su najkasnije šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona obaviti izbor ravnatelja sukladno članku 55. Ovog Zakona i drugog propisa.

Članak 125.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje primjena ranije donesenih zakona i uredaba u srednjem obrazovanju na području Županije.

Članak 126.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije".